

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 25.5.2005
COM(2005) 217 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A
TANÁCSNAK**

**a nemzeti és közösségi statisztikai hivatalok függetlenségéről, integritásáról és
elszámoltathatóságáról**

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

**a nemzeti és közösségi statisztikai hivatalok függetlenségéről, integritásáról és
elszámoltathatóságáról**

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a nemzeti és közösségi statisztikai hivatalok függetlenségéről, integritásáról és elszámoltathatóságáról

1. BEVEZETÉS

2004. december 22-én a Bizottság elfogadta a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek címzett, „Az európai kormányzás költségvetési statisztikai stratégiája felé” című közleményt. Ebben a közleményben a költségvetési stratégiák európai uniós kormányzásának erősítésére vonatkozó három intézkedési területnek megfelelően javasoltak következetes stratégiát: a jogalkotási keret kiépítését, az érintett bizottsági szolgálatok működési kapacitásának javítását, valamint európai normák létrehozását a nemzeti és közösségi statisztikai hatóságok függetlenségéről. 2005. február 17-én a Tanács (az ECOFIN-ülésein) üdvözölte ezt az átfogó stratégiát, különösen a már folyamatban lévő munkát a statisztikai hatóságok számára készülő európai jogszabálygyűjteményről.

E stratégia végrehajtásának érdekében a Bizottság tanácsi rendeletről szóló javaslatot nyújtott be, amely a 3605/93/EK rendeletet módosítaná a túlzott hiány esetén követendő eljárásra vonatkozó statisztikai adatok minőségét illetően¹. E javaslatot, melyet a Bizottság 2005. március 2-án fogadott el, jelenleg a jogalkotó hatóság vizsgálja. A javaslat megerősíti és tisztázza az Eurostat statisztikai hatóságként működő szerepét a túlzott hiány esetén követendő eljárással kapcsolatos statisztikák vonatkozásában. A rendelet végrehajtásának gyakorlati részletei, különösen a tervezett beható ellenőrző látogatások elvégzését illetően, a rendelet jóváhagyását követően kerülnek meghatározásra.

A rendeleti javaslatban előírt meglévő szaktudás növekvő mobilizálásán túlmenően a Bizottság már számos intézkedést tett a bizottsági szolgálatok működési kapacitásának megerősítését illetően. Létrehoztak például az Eurostaton belül egy új egységet, amely kifejezetten a gazdasági és fiskális számlák érvényesítésével foglalkozik. A gazdasági adatok jóváhagyásához kapcsolódó tevékenységek megerősítése érdekében az Eurostat megszervezte az alkalmazottak belső áthelyezését is.

E nemzeti és közösségi statisztikai hatóságok függetlenségéről, integritásáról és elszámoltathatóságáról szóló közlemény, a Bizottság kísérő ajánlásával együtt, megfelel a Bizottság által meghirdetett stratégia harmadik cselekvési irányvonalának. Arra a 2004. június 2-án a Bizottságnak küldött tanácsi felkérésre válaszol, amelyben a Bizottságot felkéri, hogy 2005. júniusáig terjesszen be javaslatot az európai szintű minimumkövetelmények kidolgozásáról, valamint válaszol a Tanács 2005. február 17-i felkérésére, hogy feladatainak ellátásában erősítsék az Eurostat függetlenségét. Valójában mindkét szempont ugyanazt, a közösségi politikai célokra előállított statisztikák kérdését tükrözi.

Egészét tekintve az európai statisztikai rendszer hatékonyan és kielégítően működik, és nagyrészt megfelel a függetlenség, az integritás és az elszámoltathatóság követelményeinek.

¹ COM(2005) 71.

A rendszeren belül működő nemzeti és közösségi statisztikai hatóságok által előállított és közzétett statisztikák hatalmas mennyisége és választéka, amely a költségvetés területén kívül számos egyéb területet is felölel, megfelel a minőség és megbízhatóság szigorú követelményeinek.

E közleményben bemutatott európai statisztikákra vonatkozó magatartási szabályzat, mint a nemzeti és közösségi statisztikai hatóságok függetlenségének normáit tartalmazó autonóm eszköz, további garanciát nyújt az európai statisztikai rendszer jó működéséhez és a színvonalas, megbízható statisztikák előállításához. A közlemény a szabályzat végrehajtásának felügyeletével kapcsolatos javaslatokat is tartalmaz, valamint az európai statisztikai rendszer számára egy hatékony, külső tanácsadó szerv hasznosságára vonatkozó megfontolásokat. A statisztikai prioritások meghatározásának szükségességét is figyelembe veszi, különösen a statisztikai válaszadókra nehezedő szabályozási terhek csökkentése céljából, és számos irányadó elvet vázol fel e prioritások egyensúlyának helyreállítására. Végezetül, olyan ajánlást tartalmaz, amelynek célja politikai támogatottságán keresztül a szabályzat előmozdítása a tagállamokban és a Bizottságon belül egyaránt.

2. A NEMZETI ÉS KÖZÖSSÉGI STATISZTIKAI HATÓSÁGOK FÜGGETLENSÉGE, INTEGRITÁSA ÉS ELSZÁMOLTATHATÓSÁGA

2.1. A magatartási szabályzat háttere és célja

A szabályzat autonóm eszköz, mivel az európai statisztikák fő előállítói, a nemzeti statisztikai hivatalok készítették elő és hagyták jóvá. Valójában 2004. november 17-én a statisztikai programbizottságban (SPB) már megvitatták a tagállamokkal az alapelvek első vázlatát. Ezt követően az SPB megbízott egy munkacsoportot a végső szabályzatjavaslat elkészítésével, amelyet 2005. február 24-én egyhangúlag jóváhagyott az SPB, így tükrözve a szabályzathoz, mint autonóm eszközhöz való igazodását.

A magatartási szabályzat a közösségi statisztikák létrehozása során alkalmazandó 15 elvből áll. E magatartási szabályzatnak kettős célt kell szolgálnia: egyrészt egyes intézményi és szervezeti intézkedésekre tett javaslatok révén a statisztikai hivatalokkal szembeni bizalom fokozását, másrészt a legjobb nemzetközi statisztikai elveknek, módszereknek és gyakorlatoknak az európai hivatalos statisztikák valamennyi összeállítója által való koherens alkalmazásának előmozdítása révén az általuk összeállított és közzétett statisztikák minőségének megerősítését.

Lényegét tekintve a szabályzat válaszként szolgál a Tanács 2004. június 2-i felkérésére, és bizonyos tekintetben túllép a szükséges minimális szabványokon. A tagállamokat ezért fel kell kérni, hogy ismerjék el a magatartási szabályzat fontosságát, valamint tegyék meg azokat az intézkedéseket, amelyek annak a vonatkozó érintett hatóságok általi helyes végrehajtásához szükségesek, továbbá ismertessék meg vele a felhasználókat és az adatszolgáltatókat. Hasonlóképpen, a Bizottság ügyelni fog ezeknek az elveknek a tiszteletben tartására az Eurostat tekintetében. Végül, ez az irat olyan intézkedéseket javasol, melyek a szabályzat normáinak végrehajtását célozzák ellenőrizni és felülvizsgálni.

2.2. A szabályzat alkalmazási köre

A szabályzat elsősorban az európai statisztikai rendszeren (ESS) belül előállított hivatalos statisztikákkal foglalkozik. Az ESS arra a létező partnerségre utal, melynek része az Eurostat, a nemzeti statisztikai hivatalok és más, a tagállamokban működő olyan nemzeti statisztikai

szervek, melyek az Európai Unió tevékenységeihez szükséges statisztikák előállításáért és közzétételéért felelősek. A szabályzatban érintett statisztikák a közösségi statisztikákról szóló, 1997. február 17-i 322/97/EK tanácsi rendeletben² említettek, vagyis olyan statisztikák, melyeket nemzeti statisztikai hivatalok és a Közösség statisztikai hatósága (Eurostat) állítanak elő és tesznek közzé az EK-Szerződés 285. cikke (2) bekezdésének megfelelően. Fontos hangsúlyozni, hogy a szabályzat a közösségi szinten előállított statisztikák teljes spektrumát átfedi, messze túl a gazdasági és költségvetési statisztikák területén is.

Fontos azonban annak figyelembevétele is, hogy az ESS-en kívül még számos intézmény és szerv szolgáltat európai szinten hivatalos statisztikákat. A Központi Bankok Európai Rendszere (KBER) például a gazdasági és pénzügyi vonatkozású európai statisztikák széles körét állítja elő. Az Európai Központi Bank (EKB) a nemzeti központi bankok segítségével összegyűjti az illetékes nemzeti hatóságoktól vagy egyenesen a gazdasági szereplőktől a KBER feladataihoz szükséges statisztikai információt. Az EKB statisztikai információgyűjtését egy külön tanácsi rendelet³ szabályozza.

Bár a szabályzatban szereplő normáknak ösztönzőleg kellene hatniuk minden hivatalos statisztikákat előállító intézmény és szerv számára, akár az ESS-hez tartoznak, akár nem, mégsem hatnak az eme intézményekkel és szervezetekkel kapcsolatos, már meglévő szabályokra. Jóllehet a szabályzat címe az „Európai statisztikák” tág fogalma alatt a jelenlegi jogi keretrendszerben közösségi statisztikaként meghatározott fogalmat érti, ugyanakkor jelzi azt a törekvést is, hogy elmozduljunk az egész Európára vonatkozó normák felé.

2.3. A szabályzatban előírt elvek

A dokumentum 15 elv köré épül. Ezek az elvek nagyrészt az olyan, már létező nemzetközi normákat tükrözik, mint az ENSZ Statisztikai Bizottsága által az 1994. április 11-e és 15-e közötti rendkívüli ülészakán elfogadott hivatalos statisztikák alapelvei.

Ezeket az elveket a következő három területre lehet csoportosítani: intézményi környezet, statisztikai folyamatok és eredmények. Megtalálható benne egy mutatókon alapuló szakértői értékelő mechanizmus is.

2.3.1. A függetlenség elve

A statisztikai ágazatban a függetlenség elsősorban működési dimenziót jelöl. Eszerint a statisztikák előállítása és közzététele tekintetében lényegében a statisztikai hatóságok működését irányítja.

A Szerződésben (285. cikk (2) bekezdés) meghatározott *tudományos* függetlenség elve a statisztikai termelési folyamat tárgyilagosságára vonatkozik. A 322/97/EK tanácsi rendelet 10. cikke szerint a „*pártatlanság a közösségi statisztikák előállításának objektív és független módja, amely mindenféle politikai vagy egyéb érdekcsoport nyomásától mentes, különösen ami a megállapított célok megvalósítására leginkább alkalmas technikák, definíciók és módszerek kiválasztását illeti (...)*”.

² A Tanács közösségi statisztikákról szóló, 1997. február 17-i 322/97/EK rendelete (HL L 52, 1997.2.22., 1. o).

³ Az Európai Központi Bank által végzett statisztikai adatgyűjtésről szóló, 1998. november 23-i 2533/98/EK tanácsi rendelet (HL L 318., 1998.11.27., 8. o).

A szakmai függetlenség fogalmának bevezetésével, mely konkrétan a statisztikák terjesztésére és hozzáférhetőségére is vonatkozik, a szabályzat továbbviszi a függetlenség elvét. A szabályzat a következőképpen határozza meg a szakmai függetlenség elvét: „a statisztikai hatóságok egyéb politikai, szabályozási, közigazgatási szervezeti egységektől és szervektől, valamint a magánszféra szereplőitől való szakmai függetlensége biztosítja az európai statisztikák hitelességét.” Az Eurostatra is alkalmazható elv végrehajtásának ellenőrzésére használt mutatók között szerepel: i. a függetlenség elemeinek jogi előírásai; ii. a statisztikai hatóságok vezetőinek státusza és illetékességükhöz kapcsolódó kötelezettségeik, beleértve a statisztikai módszerekről, szabványokról és folyamatokról szóló döntéseket is; iii. a statisztikai kiadványok tartalmával és időzítésével, valamint iv. statisztikai munkaprogramok kiadásával kapcsolatos döntések.

A meglévő jogszabályok megfelelnek a tudományos függetlenség követelményének, úgy mint a színvonalas statisztikák előállításának funkcionális követelménye. A szakmai függetlenséggel kapcsolatos további szempontok bevezetése a szabályzat által csak megerősíti az általános függetlenséget, mialatt tiszteletben tartja a tagállamok különböző és esetenként ellentétes jogi és közigazgatási szabályozásait, mint a politikai és kulturális hagyományok egyik kifejező elemét. A függetlenség fokozásával várhatóan növekszik majd a nyilvánosság bizalma a hivatalos statisztikák iránt.

2.3.2. Az integritás és az elszámoltathatóság elvei

Az integritás és az elszámoltathatóság alapvetően horizontális természetűek. Nem alkotnak a szabályzatban világosan felismerhető, egyedi statisztikai elveket, mégis, az integritás mögött olyan alapfogalmak állnak, mint jogszerűség, törvényesség, indokoltság és méltányosság. A nemzeti és közösségi statisztikai hatóságok integritását és elszámoltathatóságát a szabályzatnak megfelelően olyan felügyeleti mechanizmusok erősítik, amelyek fokozott átláthatóságot eredményeznek.

A szabályzat minden egyes elvre vonatkozóan tartalmaz monitoringmutatókat. Ezek a mutatók például a statisztikai szervek vezetőinek a statisztikák előállítására és módszerére vonatkozó kizárólagos felelősségére terjednek ki (lásd első elv – szakmai függetlenség – alatt). Az integritás és elszámoltathatóság további elemei: külső szakértők bevonása a legfőbb statisztikai eredmények felülvizsgálatánál (4. elv), felhasználói megelégedettséget vizsgáló kérdőívek (11. elv), valamint a felhasználói igények figyelembe vételének követelménye (13. elv). Ezen túlmenően az integritást és az elszámoltathatóságot tovább erősítik a szakértői értékelések, amelyek várhatóan az ellenőrzési intézkedések részét képezik.

2.4. A szabályzat végrehajtása és végrehajtásának felügyelete

A Bizottság elfogadott egy ajánlást a szabályzat autonóm jellegének megerősítése céljából. Hogy az elszámoltathatóság követelménye kiegyensúlyozzon egy ilyen jóváhagyást, a Bizottság ellenőrzi a szabályzat betartását az ESS-en belül. A tagállamok által biztosított információ alapján a Bizottság jelentési rendszert állít fel. E célból a Bizottság koordinálja a megfelelő eszközök fejlődését, a mutatókon alapuló teljesítményértékelést és szakértői értékeléseket, ugyanakkor biztosítja az arányosság elvének tiszteletben tartását.

A szabályzat végrehajtásának felügyelete három éven keresztül tart majd, követve a fokozatos megközelítést. A végrehajtás első évében a tagállamok és az Eurostat kezdeti önértékelő jelentéseket készít. Ezeket a jelentéseket a statisztikai programbizottsághoz továbbítják. A tagállamokat arra is biztatják, hogy olyan módszereket és legjobb gyakorlatot fejlesszenek ki,

amelyeket a későbbi szakaszok során figyelembe vesznek. A végrehajtás második évében az ideiglenes önértékelő jelentéseket strukturáltabb formában kell elkészíteni, követve az Eurostat és a SPB által az első év alatt szerzett tapasztalatok alapján megállapított konkrétabb iránymutatásokat. Végül, a szabályzat végrehajtásának harmadik évében, a tagállamok és az Eurostat végső önértékelő jelentést nyújtanak be. Ezek a jelentések egységes formátumot követnek és olyan szakértői értékelésekkel egészülnek ki, amelyek kivitelezésénél nemzeti statisztikai hivatalok képviselőiből álló munkacsoport és esetleg egy külső tanácsadó szerv nyújt segítséget (lásd alább a 2.5. pontot). Végül a statisztikai programbizottsághoz (SPB) továbbítják őket és esetleg a külső tanácsadó szervhez, majd nyilvánosságra kerülnek. A statisztikai hivatalok által továbbított jelentések elkészítéséért a statisztikai hatóság vezetője felelős.

Figyelembe véve a kombinált önértékelési és szakértői értékelés folyamatának kimenetelét, a Bizottság jelentést tesz a szabályzat végrehajtásáról a tagállamok és az Eurostat vonatkozásában. Ezen ajánlás elfogadása után három évvel, a statisztikai programbizottsággal és esetleg a külső tanácsadó szervvel (lásd alább a 2.5. pontot) folytatott konzultációt követően, a Bizottság jelentést tesz az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a végrehajtás előrehaladásáról, és ahol szükséges, megfelelő javaslatokat tesz.

2.5. Külső tanácsadó szerv aktív szerepvállalása az európai statisztikai rendszer függetlenségének, integritásának és elszámoltathatóságának előmozdítása érdekében.

Tekintettel az európai statisztikai rendszer irányításának megerősítésére, összhangban a magatartási szabályzatban meghatározott elvekkel és az e közleményben szereplő elemekkel, hasznos lenne egy külső tanácsadó szerv részvétele. Egy ilyen szerv javíthatná a nemzeti intézmények, az Eurostat és az ESS függetlenségének, integritásának és elszámoltathatóságának megerősítéséért, a célkitűzéseik megvalósításáért tett erőfeszítéseik hitelességét és a közösségi statisztikákat illetően, ahogyan a pénzügyminiszterek tanácsa (ECOFIN) ezt előírta.

Egy ilyen szerv a Bizottságot hasznos információval tudná ellátni a Szerződésben kijelölt megbízásának végrehajtásához, amely az EK-Szerződés 285. cikke (2) bekezdésében meghatározottak és a magatartási szabályzatban újra kinyilvánítottak szerint az alapvető statisztikai elvek betartásának felügyelete. Ennek megfelelően ez a szerv aktív szerepet tölthetne be a szabályzat egészének ESS általi végrehajtásának felügyeleténél, valamint az alábbi 2.6. pontban bemutatott elvekkel összhangban oly módon, hogy a statisztikai prioritásokkal kapcsolatosan tanácsokat adna.

E külső tanácsadó szervnek kiemelkedő személyiségekből kell állnia. A tagok teljes létszámát olyan szintre kell korlátozni, amely még biztosítja a szerv hatékony működését. A tagok egyik csoportját a Tanács nevezné ki, olyan emberek közül választva, akik a statisztika területén elismert szakemberek és a civil társadalom képviselői (pl. tudományos közösség, gazdasági társaságok, szervezetek stb.), figyelembe véve a különböző statisztikai területek megfelelő lefedettségének szükségességét. Más tagok kiválasztása az EU intézményeiből és szerveiből történne (az Európai Parlament, a Tanács, a Bizottság, az Európai Központi Bank, a statisztikai programbizottság), és kinevezésüket is közvetlenül tőlük kapnák. Az elnök csak kimagasló, nagy tekintélynek örvendő személy lehet.

Jelenleg létezik egy bizottság, a gazdasági és szociális statisztikai információkkal foglalkozó európai tanácsadó bizottság (CEIES)⁴, mely részben betölti ezt a szerepet⁵. Ezt a bizottságot, amely a Tanácsot és a Bizottságot is segíti, 1991-ben hozták létre a felhasználók érdekeinek tolmácsolására, ezzel biztosítva a felhasználói igények és az információk előállítói által viselt költségek figyelembevételét. Noha e szerv hasznosnak bizonyult, szerepét, megbízását, összetételét és eljárásait felül lehetne vizsgálni⁶ annak érdekében, hogy optimálisan járulhasson hozzá az európai statisztikai rendszer célkitűzéseinek megvalósításához.

A megújult CEIES tölthetné be a külső tanácsadó szervnek szánt szerepet. Abban az esetben a jelenlegi feladatait és kötelezettségeit, beleértve a statisztikai munkaprogramokról való véleménynyilvánítást, kiterjesztenék. A Bizottság kész a CEIES megújítására vonatkozó javaslatot fontolóra venni ezen a területen.

2.6. A statisztikai prioritások egyensúlyának helyreállítására vonatkozó elvek

A jó minőségű és megbízható statisztikák készítése megkívánja az adatokra vonatkozó követelmények, a statisztikai hivatalok számára hozzáférhetővé tett források valamint a válaszadókra nehezező terhek közötti egyensúly megteremtését. A szabályzat 9. cikke előírja, hogy a statisztikai hatóságok célul tűzzék ki a késedelmes válaszadókra nehezedő terhek csökkentését. Számos mutatót határoztak meg annak biztosítása érdekében, hogy a jelentéstételi kötelezettség ne jelentsen túlzott mértékű terhet a válaszadókra. Ezek közé tartozik különösen a legjobb becslések és megközelítő adatok használata, valamint a statisztikai hivatalokon belül az adminisztratív forrásokhoz való hozzáférés illetve az adatmegosztás.

A kapacitások felszabadításával így lehetővé válna, hogy a statisztikai hivatalok erőfeszítéseiket az egyértelműen prioritásként meghatározott statisztikai tevékenységekre összpontosíthassák. Az ECOFIN Tanács 2005 februárjában arra a következtetésre jutott, hogy a „nemzeti statisztikai hivataloknak a magas szintű statisztikai normák teljesítésére vonatkozó kapacitása nagymértékben attól függ, hogy mennyiben lehet előnyben részesíteni uniós statisztikai követelmények miatt a hivatalokra nehezedő terheket. Ebben a tekintetben a prioritások meghatározása elő kell, hogy mozdítsa a válaszadókra nehezedő szabályozási terhek csökkentését. Ezért – és az ECOFIN Tanács 2004. június 2-i ülésének következtetéseivel összhangban – a miniszterek várakozással tekintenek a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság a statisztikai prioritások egyensúlyának helyreállítására vonatkozó javaslatának 2005 júniusában esedékes megvitatása elé.

A prioritások felállítása emellett a jogalkotás egyszerűsítéséhez is vezethet. Ebben a tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az egyszerűsítés által esetlegesen érintett EU-jogszabályokra vonatkozó tagállami javaslatok alapján a Tanács a versenyképességgel

⁴ A gazdasági és szociális statisztikai információkkal foglalkozó európai tanácsadó bizottság létrehozásáról szóló, 1991. február 25-i 91/116/EGK tanácsi határozat (HL L 59, 1991.3.6., 21. o).

⁵ Létezik egy másik szerv is, a statisztikai programbizottság (mely a tagállamok statisztikai hivatalainak főigazgatóiból áll), amely a Bizottságot segíti a többéves statisztikai programok általános koordinációjában, és amellyel a Bizottság rendszeresen konzultál a kérdések széles körét illetően (az európai közösségek statisztikai programbizottságának létrehozásáról szóló, 1989. június 19-i 89/382/EGK, Euratom tanácsi határozat - HL L 181., 1989.6.28., 47. o).

⁶ Különben a CEIES megreformálására több okból kifolyólag is szükség van, például az Európai Unió bővítése miatt (a létező szabályok alkalmazása „működésképtelenné” tenné a CEIES-t), továbbá az ESS működésével kapcsolatos fejlemények, az érdekelt felek hatékonyabb bevonása, a fokozott hatékonyság igénye miatt.

kapcsolatos ülésén 2004 novemberében 15, egyszerűsítésre vonatkozó prioritást határozott meg.

Ugyanakkor a statisztikai prioritások felállítása nem akadályozhatja meg az Európai Bizottságot abban, hogy – a Szerződés által tervezetteknek megfelelően – bármely közösségi tevékenység teljesítéséhez szükséges statisztikai intézkedéseket javasoljon. Ebben az összefüggésben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a statisztikai programok „pozitív” illetve „negatív” prioritásait bizonyos általános elvek szerint lehet pontosan meghatározni.

Ezen elvek első csoportja a felhasználói igényekkel lenne kapcsolatos. Az európai statisztika előnyei elsősorban az európai szintű politikaalkotással kapcsolatos vonatkozásaiban mutatkoznak meg. Pusztán nemzeti igények nem indokolhatják a közösségi szintű statisztikák fennmaradását.

Ezen elvek második csoportja a költségbecslésekkel lenne kapcsolatos. A statisztikai tevékenységek költségeivel kapcsolatos kérdés rendkívül összetett, és a javaslatokat a legnagyobb körültekintéssel kell megvizsgálni. A legtöbb esetben a végrehajtással járó teher a tagállamokra hárul.

Az elvek harmadik csoportja különleges témakörökkel lenne kapcsolatos. Az egyensúly visszaállítását célzó folyamat során figyelembe kell venni az időszerűség és a minőség közötti kompromisszumot: a leggyakoribb adatok a legfontosabb lebontásokat fedik le, míg a ritkábban előforduló adatok esetében nagyobb részletesség szükséges. A prioritások felállításának folyamata során az is megvizsgálható lehet, hogy a haszon-hatékonyság megvalósítható-e az európai aggregátumokra fordított fokozottabb odafigyeléssel, illetve a kevésbé fontosnak ítélt és nem a költségvetés-felügyeleti eljárás sajátosságának tekinthető adatok esetében a tagállamok differenciálásával az adatszolgáltatási kötelezettség tekintetében attól függően, hogy az adott tagállam milyen súllyal szerepel az aggregátumban.

3. AZ AJÁNLÁS

3.1. Miért van szükség ajánlásra?

Az „Európai kormányzás költségvetési statisztikai stratégiája felé” című 2004 decemberében megjelent közlemény bejelentette, hogy a statisztikai hivatalok intézményi felállítására vonatkozó minimumszabályok megállapításakor számos lehetséges jogi eszközt megvizsgálnak. E vizsgálatból – amely a tagállamok statisztikai hivatalai intézményi felállításának számos lehetőségét tárta fel – kiderül, hogy a jogilag kötelező erejű eszközre vonatkozó javaslat jelenleg nem helyénvaló. Ezért – és a statisztikai hivataloknak a szabályzat, mint autonóm eszköz elfogadása révén elért eredményei fényében – a Bizottság megítélése szerint az ajánlás elfogadása jelenleg a helyénvaló és arányos eszköz.

Ugyanakkor ez nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a jövőben egyéb eszközöket is kilátásba helyezzen. A szabályzat végrehajtása során megvalósított eredmények, és az ekkor szerzett tapasztalatok alapján a Bizottság mérlegelheti a későbbiekben egy jogilag kötelező erejű eszközre vonatkozó javaslat benyújtását, például irányelv formájában.

3.2. Az ajánlás célja

Az ajánlásnak kettős célja van. Egyik célja javasolni a tagállamoknak, hogy ismerjék el a szabályzat fontosságát és tegyék meg a szükséges intézkedéseket az érintett hatóságok általi

helyes végrehajtásának biztosítására, valamint támogassák a felhasználók és adatszolgáltatók körében. Másfelől a Bizottság megteszi a megfelelő lépéseket, nevezetesen felügyeli a szabályzat betartását az európai statisztikai rendszeren belül.

Ezen kívül a Bizottság saját hatáskörében is hasonló intézkedéseket szándékozik tenni, fokozva az Eurostat függetlenségét feladatainak elvégzésében azáltal, hogy mint a Közösség statisztikai hatósága, hasonlóképpen betartja a szabályzatban szereplő követelményeket. Küldetésének teljesítésében az Eurostat függetlensége már hivatalosan megalapozott. A közösségi statisztikák előállítása tekintetében az Eurostat szerepéről szóló 1997. április 21-i bizottsági határozat⁷ célja a fenti, 322/97EK tanácsi rendelet (az úgynevezett statisztikai jogszabály) végrehajtása a Bizottság belső szervezetében. Az említett határozat meghatározza az Eurostat mint a közösségi statisztikai hivatal szerepét és felelősségi köreit, különösen az Eurostat által élvezett technikai önállóságot feladatainak teljesítése során. Ugyanezen jogi szöveg értelmében az Eurostat a statisztikák előállítása tekintetében koordináló szerepet játszik a Bizottságon belül. Az Eurostat működésbeli függetlenségének további pozitív eleme – amelyet a jogszabály is meghatároz – az a tény, hogy az Eurostat tisztviselői a Bizottság tisztviselőivel összehasonlítva kivételes státuszt élveznek abban a tekintetben, hogy a bizalmas statisztikai adatokhoz kizárólag ők férhetnek hozzá⁸.

Ezen ajánlás célja ezért az említett szabályzatban meghatározott standardok előmozdítása és megfelelő intézkedések meghozatalának ajánlása e standardoknak a nemzeti és a közösségi statisztikai hivatalok által történő hatékony végrehajtásának biztosítása céljából.

Emellett a Bizottság szándéka szerint ezen ajánlást támogató intézkedések követik a szabályzat végrehajtásának megkönnyítése érdekében. Ezen intézkedések között – szükség esetén – részletes jegyzőkönyvek vagy iránymutatások, valamint az érdekelt felekkel folytatott általánosabb konzultációk is szerepelnek. E tevékenységek emellett európai szinten tovább javítják a statisztikák minőségét, a költséghatékonyság és a válaszadókra nehezedő terhekkel kapcsolatos szempontok figyelembevétele mellett. Ebből a célból az Európai Gazdasági Főmutatók (PEEI) keretében további ideiglenes megállapításokat gyűjtenek össze. Végül a Bizottság tudomásul veszi azt, hogy a szabályzat hatálya alá tartozó felhasználóknak el kell ismerniük az e szabályzat elveivel összhangban előállított statisztikai információkat. A Bizottság ezért meghozza a megfelelő intézkedéseket, amelyek segítségével a hivatalos európai statisztika azonosítható, ezáltal javítva az adatok közzétételének átláthatóságát és minőségét.

KÖVETKEZTETÉS

Az ajánlás és a mellékelt szabályzat középpontjában az Európa-szerte érvényes standardok állnak, azzal a célkitűzéssel, hogy erősítsék a statisztikai hivatalok függetlenségét, integritását és elszámoltathatóságát. Ez egyben válasz is a Tanács által a Bizottsághoz intézett azon

⁷ HL L 112, 1997.4.29., 56.o.

⁸ A Tanács titoktartási kötelezettség hatálya alá tartozó statisztikai adatoknak az Európai Közösségek Statisztikai Hivatalához történő továbbításáról szóló, 1990. június 11-i 1588/90/Euratom, EGK rendelete (HL L 151., 1990.6.15., 1. o).

felhívásra, mely szerint tegyen e területen javaslatokat. Az ajánlás további lépés az európai statisztikai kormányzás megerősítését célzó, megszakítás nélküli folyamatban.

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

a nemzeti és közösségi statisztikai hivatalok függetlenségéről, integritásáról és elszámoltathatóságáról

(EGT vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 211. cikkére,

mivel:

- (1) A hivatalos statisztikák központi szerepet játszanak a demokratikus társadalmakban, mivel olyan objektív és pártatlan információkkal látják el a hatóságokat, a politikai döntéshozókat, gazdasági és társadalmi szereplőket, akár csak a polgárokat, amelyek körültekintő döntéseket és nyílt eszmecseréket tesznek lehetővé.
- (2) Az e feladatnak való megfelelés érdekében a hivatalos statisztikákat olyan közös szabványok szerint kell készíteni és terjeszteni, amelyek biztosítják a pártatlansággal, a megbízhatósággal, a tárgyilagossággal, a tudományos függetlenséggel, a költséghatékonysággal és a statisztikai adatok bizalmas kezelésével kapcsolatos elvekkel való összhangot.
- (3) Ugyanakkor az európai statisztika szerepe egyre fontosabbá válik a megújult lisszaboni stratégiával⁹ és a növekedés és új munkahelyek első integrált iránymutatásaival (2005–2008)¹⁰ összefüggésben, szükség van továbbá a minőségi statisztikákra az olyan egyéb kulcsfontosságú politikai kezdeményezések európai szintű ellenőrzését és felülvizsgálatát illetően, mint a fenntartható fejlődés stratégia, a közös bevándorlási és menekültügyi politika stb.
- (4) Ebben az összefüggésben a költségvetési adatok, valamint a költségvetési elszámolások egyedi szerepe fokozottan lényeges a gazdasági és monetáris felügyelet, valamint a Stabilitási és Növekedési Paktum végrehajtása szempontjából, különösen a túlzott hiány esetén követendő eljárás keretén belül felhasznált statisztikai adatok vonatkozásában kell azok lehető legjobb minőségére törekedni.
- (5) A Bizottság 2004. december 22-én elfogadta a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek szóló, „Az európai kormányzás költségvetési statisztikai stratégiája felé” című

⁹ 2005.2.2-i COM(2005) 24: Közös munkával a növekedésért és a munkahelyekért – A lisszaboni stratégia új kezdete.

¹⁰ 2005.4.12-i COM(2005) 141: a növekedés és új munkahelyek első integrált iránymutatásai (2005–2008), melynek része egy, a tagállamok és a Közösség gazdaságpolitikájára vonatkozó átfogó iránymutatásokról szóló bizottsági ajánlás, valamint a tagállamok foglalkoztatási politikáinak iránymutatásairól szóló tanácsi határozattervezet.

közleményt¹¹, amely a költségvetési statisztikák európai uniós kormányzásának erősítésére vonatkozóan három intézkedési területnek megfelelően javasol következetes stratégiát.

- (6) Először is, a Tanács felkérését követően meg kell erősíteni a Bizottság felügyeletét a szolgáltatott költségvetési adatok minőségét illetően, e célból a Bizottság 2005. március 2-án elfogadta a 3605/93/EK rendeletet a túlzott hiány esetén követendő eljárással kapcsolatos statisztikai adatok minőségének vonatkozásában módosító tanácsi rendeletjavaslatot¹², amelynek megvitatása jelenleg zajlik.
- (7) Másodszor, szükség van a Bizottság működési kapacitásának megerősítésére a statisztika terén; a túlzott hiány esetén követendő eljárás keretén belül megvalósuló statisztikai ellenőrzés egyedi összefüggésében rendszeres konzultációs, illetve beható ellenőrző látogatásokra van szükség, továbbá valamennyi meglévő szaktudást mobilizálni kell, beleértve a nemzeti szintű szakértelmet is.
- (8) Harmadszorban olyan Európa-szerte érvényes követelmények bevezetésére van szükség, amelyek megerősítik a nemzeti statisztikai hivatalok függetlenségét, integritását és elszámoltathatóságát, hogy ezzel válasz szülessen a Tanács 2004. június 2-án a Bizottsághoz intézett felkérésére, amely szerint 2005 júniusáig a Bizottság tegyen javaslatot a statisztikai hatóságok intézményi felépítése európai szintű minimumkövetelményeinek kidolgozására, amelyek megerősítik a tagállamok nemzeti statisztikai hivatalainak függetlenségét, integritását és elszámoltathatóságát.
- (9) E felkérésre reagálva a tagállamok 2004. november 17-én a statisztikai programbizottság keretén belül megvittatták azokat az alapelveket, amelyek kidolgozásának egy magatartási szabályzat keretén belül kell megvalósulnia, továbbá megegyeztek az elvek folytatólagos vizsgálatában és a szabályzat végrehajtását lehetővé tevő mutatók kidolgozásában.
- (10) Ezt követően a statisztikai programbizottság megbízást adott egy munkacsoportnak az európai statisztikákra vonatkozó magatartási szabályzatra tett javaslat véglegesítésére.
- (11) Az ennek eredményeképp létrejött magatartási szabályzatot a statisztikai programbizottság 2005. február 24-én egyhangúlag jóváhagyta, amellyel tükrözte az európai statisztikai rendszernek a szabályzathoz, mint autonóm eszközhöz való igazodását.
- (12) A statisztikai hivatalok jelenlegi intézményi felépítése lényeges eltéréseket mutat a tagállamok között, amelyeket politikai és kulturális hagyományaik egyik kifejező elemeként a tagállamok különböző és esetenként ellentétes jogi és közigazgatási szabályozásai indokolnak.
- (13) A statisztikai hivataloknak a szabályzat mint autonóm eszköz elfogadása révén elért eredményei fényében, valamint annak reményében, hogy végrehajtásra kerül, ezen ajánlás megfelelőnek és arányosnak tekinthető.

¹¹ COM(2004) 832.

¹² HL C , , o.

- (14) E magatartási szabályzatnak kettős célt kell szolgálnia; egyrészt egyes intézményi és szervezeti intézkedésekre tett javaslatok révén a statisztikai hivatalokkal szembeni bizalom fokozását, másrészt a legjobb nemzetközi statisztikai elveknek, módszereknek és gyakorlatnak az európai hivatalos statisztikák valamennyi összeállítója által való koherens alkalmazásának előmozdítása révén az általuk összeállított és közzétett statisztikák minőségének megerősítését.
- (15) A tagállamoknak ezért azt kell ajánlani, hogy ismerjék el a magatartási szabályzat fontosságát, valamint tegyék meg azokat az intézkedéseket, amelyek az érintett hatóságok általi helyes végrehajtása biztosításához szükségesek, továbbá ismertessék meg vele a felhasználókat és az adatszolgáltatókat.
- (16) Meg kell jegyezni, hogy ezzel párhuzamosan a Bizottság hasonló intézkedéseket szándékozik hozni saját hatáskörén belül, különösen a magatartási szabályzat betartásának felügyeletére vonatkozóan, az európai statisztikai rendszeren belül,

I. AJÁNLJA A TAGÁLLAMOKNAK, HOGY:

A. statisztikai hivatalaik vonatkozásában ismerjék el a mellékelt szabályzatban szereplő közös európai szintű követelményeket;

B. biztosítsák, hogy a szabályzat elveit statisztikai hivatalaik azzal az általános céllal tartsák be, hogy jó minőségű, összehangolt közösségi statisztikákat készítsenek és tegyenek közzé, valamint hozzájáruljanak az európai statisztikai rendszer egészének hatékony működéséhez;

C. biztosítsák, hogy statisztikai szolgálataik szakmailag szervezettek és forrásokkal megfelelően ellátottak legyenek ahhoz, hogy függetlenséget, integritást és elszámoltathatóságot biztosító közösségi statisztikákat tudjanak összeállítani a szabályzat által előírt iránymutatások alapján;

D. hívják fel a figyelmet e szabályzatra és tartalmára a statisztikai válaszadók, adatszolgáltatók, valamint a statisztikákat felhasználók körében, megfelelő információs és terjesztési csatornák felhasználásával;

E. mozdítsák elő az olyan információk és szakértelem széleskörű cseréjét az európai statisztikai rendszeren belül, amelyek a szabályzat végrehajtása során nyert tapasztalatokon alapulnak;

F. támogassák és amennyiben szükséges, fokozzák az európai statisztikai rendszeren belüli statisztikai hivatalok közötti, valamint nemzetközi szervek és szervezetek statisztikai hivatalaival megvalósuló kiterjedt együttműködést;

G. biztosítsák a szükséges információt annak érdekében, hogy a Bizottság ellenőrizhesse a szabályzatban előírt elvek betartását.

II. A STATISZTIKAI HIVATALOK VONATKOZÁSÁBAN ELISMERI A MELLÉKELT SZABÁLYZATBAN SZEREPLŐ KÖZÖS EURÓPAI SZINTŰ KÖVETELMÉNYEKET, ÉS EBBEN AZ ÖSSZEFÜGGÉSBEN:

A. biztosítja, hogy a szabályzat elveit az Eurostat azzal a céllal tartja be, hogy jó minőségű, összehangolt közösségi statisztikákat készít és tesz közzé, valamint hozzájárul az európai statisztikai rendszer egészének hatékony működéséhez;

B. biztosítja, hogy az Eurostat mint az Európai Unió statisztikai hivatala szakmailag szervezett és forrásokkal megfelelően ellátott legyen ahhoz, hogy függetlenséget, integritást és elszámoltathatóságot biztosító közösségi statisztikákat tudjon összeállítani, és ennek megfelelően megteszi a megfelelő intézkedéseket saját belső szervezési hatásköre alapján;

C. meghozza a megfelelő intézkedéseket a szabályzat európai statisztikai rendszeren belüli végrehajtásának megkönnyítése érdekében, különösen a hivatalos közösségi statisztikák kidolgozása céljából, oly módon, hogy az e szabályzatban előírtak szerint összeállított információk elismerhetők legyenek a felhasználók számára.

III. SZÁNDÉKÁBAN ÁLL TOVÁBBÁ:

A. eszközök kidolgozása a közösségi statisztikák minőségének európai szintű fokozása érdekében, költséghatékonyságuk figyelembevétele mellett;

B. adatszolgáltatási rendszer létrehozása a szabályzatnak az európai statisztikai rendszeren belüli betartása ellenőrzésére, az arányosság elvével összhangban;

C. külső tanácsadó bizottság – lehetőség szerint a megújult gazdasági és szociális statisztikai információkkal foglalkozó európai tanácsadó bizottság – létrehozására vonatkozó javaslat mérlegelése azzal a céllal, hogy e bizottságot aktív szereppel ruházza fel a szabályzat végrehajtásának, ellenőrzésének, és ebből adódóan a függetlenség, az integritás és az elszámoltathatóság fokozásának, valamint a statisztikai programok prioritásainak egyensúlyával kapcsolatos vélemények kifejtésének területén;

D. jelentés elkészítése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az ezen ajánlás elfogadását követő három éven belül, és a statisztikai programbizottsággal, a gazdasági és szociális statisztikai információkkal foglalkozó európai tanácsadó bizottsággal és lehetőség szerint a fent említett külső tanácsadó bizottsággal folytatott konzultációt követően, az e szabályzat európai statisztikai rendszeren belüli végrehajtása terén elért haladásról, mely javaslat alapjául az önértékelések és a szakértői értékelések és szükség esetén a függetlenség, az integritás és az elszámoltathatóság fokozására irányuló javaslatok szolgálnak.

Kelt Brüsszelben,

A Bizottság részéről
Az eln

EURÓPAI STATISZTIKÁKRA VONATKOZÓ MAGATARTÁSI SZABÁLYZAT
a statisztikai programbizottság által 2005. február 24-én elfogadva
Preambulum

Fogalommeghatározások: Ezen okmány alkalmazásában:

Európai statisztikák: a közösségi statisztikákról szóló, 1997. február 17-i 322/97/EK tanácsi rendeletben meghatározott, a nemzeti statisztikai hatóságok és a Közösség statisztikai hatósága (Eurostat) által összeállított és közzétett közösségi statisztikák a Szerződés 285. cikke (2) bekezdésével összhangban.

Statisztikai hatóság: nemzeti szinten a nemzeti statisztikai intézet (NSI), valamint az európai statisztikák összeállításáért és közzétételéért felelős egyéb statisztikai szervek, közösségi szinten pedig az Eurostat.

Európai statisztikai rendszer (a továbbiakban: ESS): az Eurostat, a nemzeti statisztikai intézetek, valamint az egyes tagállamokban az európai statisztikák összeállításáért és közzétételéért felelős egyéb statisztikai szervek közötti partnerség.

Az Európai Közösséget létrehozó szerződéssel és különösen annak 285. cikke (2) bekezdésével, a közösségi statisztikákról szóló, 1997. február 17-i 322/97/EK tanácsi rendelettel, valamint az ENSZ Statisztikai Bizottsága által 1994. április 14-én elfogadott hivatalos statisztikák alapelveivel összefüggésben a magatartási szabályzatnak kettős célja van:

- Mind a nemzeti statisztikai hatóságok, mind az Eurostat függetlenségébe, integritásába és elszámoltathatóságába, valamint az általuk összeállított és közzétett statisztikák hitelébe és minőségébe vetett hit és bizalom erősítése (*azaz külső fókusz*);
- A statisztikák minőségének javítása érdekében az európai statisztikák összeállítóinak az elsőrangú nemzetközi statisztikai elvek, módszerek és eljárások alkalmazására történő ösztönzése (*azaz belső fókusz*).

A szabályzat végrehajtásának a következők a címzettjei:

- *Irányító hatóságok* (azaz kormányok, minisztériumok, a Bizottság, a Tanács) – iránymutatás számukra annak biztosítására, hogy statisztikai szolgálataik szakmailag szervezettek és forrásokkal megfelelően ellátottak legyenek ahhoz, hogy hiteles, függetlenséget, integritást és elszámoltathatóságot biztosító európai statisztikákat tudjanak összeállítani;
- *Statisztikai hatóságok és személyzetük* – olyan statisztikai elvekre, értékekre és legjobb gyakorlatokra vonatkozó referenciaérték szolgáltatása, mely segítségükre van kiváló minőségű, harmonizált európai statisztikák összeállításában és közzétételében.

A szabályzatnak tájékoztatás céljából a következők a címzettjei:

- *Felhasználók* – számukra annak bemutatása, hogy az európai és nemzeti statisztikai hatóságok pártatlanok, és hogy az általuk összeállított és közzétett statisztikák hitelesek, objektívek és megbízhatóak;
- *Adatszolgáltatók* – számukra annak bemutatása, hogy az általuk szolgáltatott adatokat bizalmasan kezelik, és hogy nem terhelik őket túlzott kérésekkel.

A magatartási szabályzat 15 *elven* alapul. Az Európai Unió irányító hatóságai és statisztikai hatóságai kötelezik magukat az ebben a szabályzatban megállapított elveknek való megfelelésre, valamint mind a 15 elv esetében a szabályzat végrehajtásának rendszeres időközönként felülvizsgálatára a referenciaként alkalmazandó *Helyes Gyakorlat Mutatóinak* használata révén.

Az 1989. június 19-i 89/382/EGK tanácsi határozattal létrehozott statisztikai programbizottság rendszeresen fog végezni szakértői értékelő ellenőrzést e szabályzat végrehajtására vonatkozóan.

Intézményi környezet

Az intézményi és szervezeti tényezők jelentősen befolyásolják az európai statisztikákat összeállító és közzétevő statisztikai hatóság hatékonyságát és hitelességét. Releváns kérdések a szakmai függetlenség, az adatgyűjtésre irányuló megbízás, a források megfelelősége, a minőség biztosítására vonatkozó kötelezettségvállalás, a statisztikai adatok bizalmas kezelése, a pártatlanság és az objektivitás.

1. elv: Szakmai függetlenség – *A statisztikai hatóságok egyéb politikai, szabályozási, közigazgatási szervezeti egységektől és szervektől, valamint a magánszféra szereplőitől való szakmai függetlensége biztosítja az európai statisztikák hitelességét.*

Mutatók

- Jogsabály írja elő a statisztikai hatóság politikai és egyéb külső befolyástól való függetlenségét a hivatalos statisztikák összeállítása és közzététele során.
- A statisztikai hatóság vezetője kellően magas hierarchikus ranggal rendelkezik ahhoz, hogy biztosítsa a politikai hatóságokhoz és a közigazgatási államháztartási szervekhez való, rangidős szinten történő hozzáférést. A vezetőnek kell rendelkeznie a legnagyobb szakmai tudással.
- A statisztikai hatóság vezetője és adott esetben statisztikai szerveinek vezetői felelősek a független európai statisztikák összeállításának és közzétételének biztosításáért.
- A statisztikai hatóság vezetője és adott esetben statisztikai szervei vezetői kizárólagos felelőssége a statisztikai módszerekre, szabványokra és eljárásokra, valamint a statisztikai kiadványok tartalmára és időzítésére vonatkozó döntés meghozatala.
- A statisztikai munkaprogramokat nyilvánosságra hozzák, az időszakos jelentések pedig az elért haladást mutatják be.

- A statisztikai kiadványok világosan különböznek a politikai/szakpolitikai nyilatkozatoktól, illetve azoktól elkülönítve kerülnek kiadásra.
- A statisztikai hatóság adott esetben statisztikai kérdésekre vonatkozó, nyilvános észrevételeket tesz, beleértve a hivatalos statisztikákkal kapcsolatos kritikákat és visszaéléseket.

2. elv: Adatgyűjtésre irányuló megbízás – *A statisztikai hatóságoknak egyértelmű, az európai statisztikák céljaira történő adatgyűjtésre irányuló megbízással kell rendelkezniük. Az igazgatások, gazdasági egységek, háztartások, valamint a széles körű nyilvánosság jogilag arra kényszeríthető, hogy a statisztikai hatóságok kérésére biztosítsák az adatokhoz való hozzáférést, illetve hogy adatokat szolgáltatassanak az európai statisztika céljaira.*

Mutatók

- A hivatalos statisztikák összeállítását és közzétételét célzó adatgyűjtésre irányuló megbízást jogszabályokban állapítják meg.
- A statisztikai hatóság számára a nemzeti jogi szabályozás lehetővé teszi az adminisztratív nyilvántartások statisztikai célokra való felhasználását.
- Jogi aktus alapján a statisztikai hatóság kikényszerítheti a statisztikai felmérésekre vonatkozó válaszadást.

3. elv: A források megfelelősége – *A statisztikai hatóságok számára rendelkezésre álló forrásoknak elegendőnek kell lenniük az európai statisztikai követelmények teljesítéséhez.*

Mutatók

- Megfelelő nagyságú és minőségű személyzet, valamint pénzügyi és számítástechnikai források állnak rendelkezésre a jelenlegi európai statisztikai követelmények kielégítéséhez.
- Az európai statisztikák alkalmazási köre, részletezettsége és költsége arányban áll a szükségletekkel.
- Léteznek olyan eljárások, amelyek e statisztikák költségei alapján az új európai statisztikák iránti igények vizsgálatára és igazolására szolgálnak.
- Vannak olyan eljárások, amelyek azt vizsgálják, hogy továbbra is szükség van-e az összes európai statisztikára annak megállapításához, hogy ezek némelyike megszüntethető vagy megnyirbálható-e a források felszabadítása céljából.

4. elv: A minőség biztosítására vonatkozó kötelezettségvállalás – *Az ESS minden tagja kötelezi magát az európai statisztikai rendszer minőségnyilatkozatában megállapított elveknek megfelelő munkára és együttműködésre.*

Mutatók

- A termékminőség rendszeresen ellenőrzésre kerül az ESS minőségi összetevői szerint.
- A statisztikák gyűjtése, feldolgozása és összeállítása minőségének ellenőrzését célzó folyamatok működnek.

- A minőségre vonatkozó kérdésekkel foglalkozó – beleértve a minőségen belüli helyettesítéseket –, valamint a meglévő és jövőbeli felmérések tervezését irányító folyamatok működnek.
- A minőségre vonatkozó iránymutatások dokumentáltak, a személyzet pedig jól képzett. Ezek az iránymutatások írásban rögzítettek és a nyilvánosság számára elérhetők.
- A legfőbb statisztikai eredmények rendszeres és alapos felülvizsgálatához adott esetben külső szakértőket vonnak be.

5. elv: A statisztikai adatok bizalmas kezelése – *Feltétlenül biztosítani kell az adatszolgáltatók (háztartások, gazdasági egységek, igazgatások és egyéb válaszadók) adatvédelmét, az általuk szolgáltatott adatok bizalmas kezelését és kizárólag statisztikai célokra történő felhasználását.*

Mutatók

- A statisztikai adatok bizalmas kezelését törvény biztosítja.
- A statisztikai hatóság személyzete kinevezésekor jogi kötelezettségvállalást ír alá a statisztikai adatok bizalmas kezelésére vonatkozóan.
- Jelentős szankciók kerültek megállapításra a statisztikai adatok bizalmas kezelésének szándékos megsértése esetére.
- Utasítások és iránymutatások kerültek kidolgozásra a statisztikák összeállításának és közzétételének folyamatában a statisztikai adatok bizalmas kezelésének védelmére. Ezek az iránymutatások írásban rögzítettek és a nyilvánosság számára elérhetők.
- A statisztikai adatbázisok biztonsága és integritása védelmét fizikai és technológiai rendelkezések biztosítják.
- A statisztikai mikroadatokhoz kutatási célból hozzáférő külső felhasználókra szigorú előírások vonatkoznak.

6. elv: Pártatlanság és objektivitás – *A statisztikai hatóságoknak a tudományos függetlenség tiszteletben tartásával, objektív, szakmai és átlátható módon, minden felhasználót igazságos elbánásban részesítve kell összeállítaniuk és közzétenniük az európai statisztikákat.*

Mutatók

- A statisztikákat statisztikai megfontolásoktól vezérelt objektív alapon állítják össze.
- Statisztikai megfontolások alapján történik a források és statisztikai technikák kiválasztása.
- A közzétett statisztikákban felfedezett hibákat a lehető leghamarabb kijavítják és megjelentetik.
- A statisztikai hatóság által alkalmazott módszerekre és eljárásokra vonatkozó információk nyilvánosan hozzáférhetők.
- A statisztikai kiadványok megjelentetésének időpontját és időszakát előzetesen bejelentik.

- Minden felhasználónak ugyanabban az időben egyenlő hozzáférése van a statisztikai kiadványokhoz, a külső felhasználók számára pedig a kiváltságos, kiadás előtti hozzáférés korlátozott, ellenőrzött és nyilvánosságra hozott. Az adatok kiszivárogtatása esetén a kiadás előtti intézkedéseket felül kell vizsgálni a pártatlanság biztosítása érdekében.
- A statisztikai kiadványok és a sajtókonferenciákon bejelentett nyilatkozatok objektívek és pártatlanok.

Statisztikai folyamatok

Az európai és egyéb nemzetközi standardokat, iránymutatásokat és helyes gyakorlatokat teljes mértékben be kell tartani a statisztikai hatóságok által a hivatalos statisztikák szervezése, összegyűjtése, feldolgozása és közzététele során alkalmazott folyamatokban. A statisztikák hitelességét növeli a jó irányításra és hatékonyságra vonatkozó hírnév. A vonatkozó aspektusok a megbízható módszertan, a megfelelő statisztikai eljárások, a válaszadók nem túlzott terhei és a költséghatékonyság.

7. elv: Megbízható módszertan – *A megbízható módszertannak alá kell támasztania a minőségi statisztikákat. Ehhez megfelelő eszközökre, eljárásokra és szaktudásra van szükség.*

Mutatók

- A statisztikai hatóság általános módszertani kerete az európai és egyéb nemzetközi standardokat, iránymutatásokat és helyes gyakorlatokat követi.
- Eljárások biztosítják a standard fogalmak, meghatározások és osztályozások statisztikai hatóságok általi következetes alkalmazását.
- A gazdasági szervezetek regiszterét és a lakossági felmérésekre vonatkozó keretet rendszeresen értékeli és szükség szerint kiigazítják a jó minőség biztosítása érdekében.
- Szoros összhang van a nemzeti osztályozások, az ágazati rendszerek és a megfelelő európai rendszerek között.
- A vonatkozó egyetemi szakon végzeteket felveszik.
- A személyzet vonatkozó nemzetközi tanfolyamokon és konferenciákon vesz részt és nemzetközi szinten kapcsolatot létesít statisztikus kollégákkal, hogy a legjobbtól tanuljon és saját szaktudását elmélyítse.
- A módszertan javítása érdekében megszervezésre kerül a tudományos közösséggel történő együttműködés, külső felülvizsgálatok keretében pedig az alkalmazott módszerek minőségét és hatékonyságát vizsgálják, illetve támogatják a megfelelőbb eszközöket, ahol ez megvalósítható.

8. elv: Megfelelő statisztikai eljárások – *Az adatgyűjtéstől az adathitelesítésig végrehajtott megfelelő statisztikai eljárásoknak alá kell támasztaniuk a minőségi statisztikákat.*

Mutatók

- Amennyiben az európai statisztikák adminisztratív adatokon alapulnak, akkor az adminisztratív célra használt meghatározások és fogalmak kellőképp meg kell, hogy közelítsék a statisztikai célokra kért meghatározásokat és fogalmakat.
- Statisztikai felmérések esetében az adatgyűjtést megelőzően a kérdőíveket módszeresen tesztelik.
- A felmérési tervek, mintakiválasztások és mintasúlyok jól megalapozottak, szükség esetén pedig rendszeresen felülvizsgáltak és frissítettek.
- A helyszíni műveleteket, adatbevitelt és kódolást rutinszerűen ellenőrzik és felülvizsgálják szükség esetén.
- Megfelelő szerkesztési és beviteli számítógépes rendszereket használnak, amelyeket rendszeresen felülvizsgálnak, átdolgoznak és frissítenek szükség esetén.
- A standard, jól megalapozott és átlátható eljárásokat átdolgozások követik.

9. elv: A válaszadók nem túlzott terhei – *A jelentési tehernek arányosnak kell lennie a felhasználók szükségleteivel és nem lehet túlzott a válaszadók számára. A statisztikai hatóság ellenőrzi a válaszadással kapcsolatos terhet és célul tűzi ki annak fokozatos csökkentését.*

Mutatók

- Az európai statisztikákra vonatkozó igények a terjedelmet és részletességet illetően csak a legszükségesebbre korlátozódnak.
- A jelentési teher a felmérési populációk lehető legszélesebb körére kiterjed a megfelelő mintavételi technikák révén.
- Az üzleti vállalkozásoktól bekért adatok amennyire lehetséges, elszámolásaikból azonnal rendelkezésre állnak, és ahol lehetséges, visszaküldésük megkönnyítése érdekében elektronikus eszközöket használnak.
- Elfogadják a legjobb becsléseket és megközelítéseket, amennyiben a pontos részletek nehezen szerezhetők be.
- Adminisztratív forrásokat használnak lehetőség szerint a kétszer történő adatbekérés elkerülésére.
- Általános a statisztikai hatóságokon belüli adatmegosztás a felmérések sokszorozásának elkerülése érdekében.

10. elv: Költséghatékonyság – A forrásokat hatékonyan kell használni.

Mutatók

- Belső és független külső intézkedések segítségével ellenőrzik a statisztikai hatóság forrásfelhasználását.
- A rutinszerű irodai műveletek (pl. adatrögzítés, kódolás, hitelesítés) a lehetséges mértékig automatizáltak.
- Az információs és kommunikációs technológia termelékenységi potenciálját az adatgyűjtés, -feldolgozás és -közzététel céljára optimalizálják.
- Az adminisztratív nyilvántartások statisztikai potenciáljának növelése és a költséges közvetlen felmérések elkerülése érdekében proaktív erőfeszítések folynak.

Statisztikai eredmények

A rendelkezésre álló statisztikáknak ki kell elégíteniük a felhasználók szükségleteit. A statisztikák megfelelnek az európai minőségi standardoknak és az európai intézmények, kormányok, kutatóintézetek, az üzleti vállalkozások és általában a nyilvánosság szükségleteit szolgálják. A fontos kérdések arra vonatkoznak, hogy a statisztikák milyen mértékig relevánsak, pontosak, megbízhatóak, időszerűek, koherensek, összehasonlíthatók régiók és országok között, valamint hogy könnyen hozzáférhetők-e a felhasználók számára.

11. elv: Tárgyszerűség – Az európai statisztikáknak ki kell elégíteniük a felhasználók szükségleteit.

Mutatók

- A felhasználókkal való konzultációra, a meglévő statisztikák tárgyszerűségének és gyakorlati hasznának a felhasználók szükségletei kielégítésére irányuló ellenőrzésére vonatkozó folyamatok működnek.
- A prioritást élvező szükségletek kielégítésre kerülnek és szerepelnek a munkaprogramban.
- Időszakos felmérésekre kerül sor a felhasználók elégedettségének vizsgálatára.

12. elv: Pontosság és megbízhatóság – Az európai statisztikáknak pontosan és megbízhatóan kell ábrázolniuk a valóságot.

Mutatók

- A forrásadatokat, közbeső eredményeket és statisztikai eredményeket felméri és érvényesítik.
- A mintavételi hibákat és a nem mintavételi hibákat mérik és módszeresen dokumentálják az ESS minőségi összetevőire vonatkozó keret szerint.
- Rutinszerűen tanulmányok és felülvizsgálati elemzések készítésére kerül sor, amelyek bekerülnek a belső statisztikai folyamatokba.

13. elv – Időbeliség és pontosság – *Az európai statisztikákat időben és pontosan kell közzétenni.*

Mutatók

- Az időbeliség eleget tesz a legmagasabb európai és nemzetközi közzétételi standardoknak.
- Az európai statisztikák közzétételére standard napi időpontot határoznak meg.
- Az európai statisztikák időszakos jellege amennyire csak lehetséges, figyelembe veszi a felhasználók szükségleteit.
- A közzététel időpontjától való bármely eltérést előzetesen nyilvánosságra hozzák, megindokolják és új közzétételi időpontot állapítanak meg.
- Az elfogadható, összesített minőségre vonatkozó előzetes eredmények közzétehetők, amennyiben hasznosnak ítélik meg.

14. elv: Koherencia és összehasonlíthatóság – *Az európai statisztikáknak belülről és időben következetesnek, a régiók és országok között pedig összehasonlíthatónak kell lenniük; meg kell teremteni a különböző forrásokból származó, vonatkozó adatok egyesítésének és együttes alkalmazásának lehetőségét.*

Mutatók

- A statisztikák belülről koherensek és következetesek (pl. a számtani és elszámolási azonosságok figyelembe lesznek véve).
- A statisztikák koherensek vagy összeegyeztethetők egy ésszerű időtartamon keresztül.
- A statisztikákat közös szabványok alapján állítják össze a különféle felmérésekben és forrásokban szereplő alkalmazási körre, meghatározásokra, egységekre és osztályozásokra tekintettel.
- A különböző felmérésekből és forrásokból származó statisztikákat összehasonlítják és összeegyeztetik.
- Az adatok nemzetek közötti összehasonlíthatóságát az európai statisztikai rendszer és más statisztikai rendszerek közötti rendszeres cserék biztosítják; módszertani tanulmányok készítésére kerül sor a tagállamok és az Eurostat közötti szoros együttműködésben.

15. elv: Hozzáférés és világosság – *Az európai statisztikákat világos és érthető formában kell bemutatni, megfelelő és alkalmas módon kell közzétenni, alátámasztó metaadatokkal és útmutatóval ellátva, pártatlan alapon kell elérhetőnek és hozzáférhetőnek lenniük.*

Mutatók

- A statisztikák olyan formában kerülnek bemutatásra, amely megkönnyíti a helyes értelmezést és az értelmes összehasonlításokat.
- A közzétételi szolgálatok korszerű információs és kommunikációs technológiát használnak, adott esetben pedig papíralapú adathordozót.

- Ahol megvalósítható, felhasználói célra tervezett elemzések készülnek és kerülnek nyilvánosságra.
- A mikroadatokhoz való hozzáférés kutatási célokra megengedett. E hozzáférésre szigorú előírások vonatkoznak.
- A metaadatokat szabványosított metaadatrendszereknek megfelelően dokumentálják.
- A felhasználókat folyamatosan tájékoztatják a statisztikai folyamatok módszertanáról, valamint a statisztikai eredmények minőségéről az ESS minőségi követelményeire tekintettel.